

ЮВІЛЕЇ

ДОКТОРУ МЕДИЧНИХ НАУК, ПРОФЕСОРУ, ЗАСЛУЖЕНОМУ ПРАЦІВНИКУ ОСВІТИ УКРАЇНИ, ЗАВІДУВАЧУ КАФЕДРИ АНАТОМІЇ ЛЮДИНИ ТА ГІСТОЛОГІЇ МЕДИЧНОГО ФАКУЛЬТЕТУ УЖГОРОДСЬКОГО НАЦІОНАЛЬНОГО УНІВЕРСИТЕТУ АНДРІЮ ГОЛОВАЦЬКОМУ – 80

Андрію Степановичу Головацькому виповнилося красних 80 літ, тому ми мали приємну нагоду відзначити цю подію в житті медичної спільноти не тільки Закарпаття, а й академічної медицини всієї України, зокрема Ужгородського національного університету.

Плідно плинув час життєвої річки завідувача кафедри анатомії людини та гістології медичного факультету Ужгородського національного університету, доктора медичних наук, професора, Заслуженого працівника освіти України Андрія Степановича Головацького.

Непросто починалася його життєва стежка. Народився Андрій Степанович 21 листопада 1936 року в селищі Брошнів-Осада Рожнятівського району Івано-Франківської області. Сім'я маленького Андрія зіткнулася з реаліями Другої світової війни, що були складними й трагічними для десятків тисяч

українських родин. Післявоєнні роки не обминули лихою долею і сім'ю Головацьких. Так, у 1950 році чотирнадцятилітнього Андрія із сім'єю було виселено в неосяжні сибірські далечі Забайкалля, у Читу. Андрій не загубився в цьому світі – на те треба було мати неабияку витримку та волю.

Про всі ці випробування сьогодні ювіляр говорить із тривогою, через яку проступає набутий досвід мудрості. Проте, долю не обдурити – вона залишає на людині свої карби. Чи не найпомітнішим із них є його постійна готовність прийти на допомогу ближньому.

Закінчивши у 1954 році середню школу, прагнув продовжити навчання, але в інститут вдалося вступити за другим разом. Щоби підтримати родину матеріально, рік працював малярем, штукатуром і столяром. Вищу освіту Андрій Головацький здобув у Читинському медичному інституті, який закінчив у 1961 році. Андрій Головацький не цурався ніякої роботи. Ще навчаючись в інституті, працював столяром і лаборантом на кафедрі анатомії. Мав і організаційні здібності: очолював авіамодельний гурток у Будинку піонерів, уперше в Забайкаллі змайстрував радіокеровану модель літака. За дорученням ректора інституту виготовив і макет ракети для святкової демонстрації, присвяченої запуску першого супутника Землі.

Повернувшись на рідні землі після політичної «відлиги», працював лікарем, а згодом і головним лікарем Делятинського протитуберкульозного диспансеру в гірському Яремчанському районі Івано-Франківської області. На плечі молодого лікаря ліг тягар лікування хворих і організації протитуберкульозної вакцинації населення.

Однак, над усім цим вирувала аура світлого благословення. У 1962 році в Івано-Франківську Андрій Степанович зустрів свого вчителя з Чити – професора Олексія Васильовича Сосунова, який тепер завідував кафедрою гістології Івано-Франківського (тоді Станіславського) медичного інституту. Ця зустріч була доленосною і заклала підвалини для майбутніх наукових зацікавлень молодого лікаря.

Власне, саме тоді наставник взяв Андрія Степановича під своє наукове крило, запропонував тему дисертації, а в 1966 р. порадив вступити до аспірантури на кафедру гістології Івано-Франківського медичного інституту.

Закінчивши навчання в аспірантурі, молодий науковець вчасно подав дисертацію до захисту, але роботи не знайшлося, бо підтримав свого вчителя, на якого почалося гоніння. Проте світ не без добрих людей, і Андрія Степановича направили на викладацьку роботу на кафедру біофізики Ужгородського державного університету. Ось так у вересні 1969 року переїхав до міста над Ужем, де в університеті пройшов шлях від асистента до професора. У 1970 році у Воронежі успішно захистив кандидатську дисертацію на тему «Вивчення клініко-лабораторного значення біофізичного дослідження формених елементів периферійної крові у хворих на туберкульоз легень», а в 1974 році йому присвоєно вчене звання доцента. Але в цей час кафедра біофізики закривається і Андрію Степановичу, як морфологу, пропонують посаду доцента на кафедрі анатомії людини медичного факультету. Довелося змінити напрямок педагогічної і наукової роботи, кілька років витратити на засвоєння нової спеціальності, згуртувати навколо себе молодих викладачів та студентську молодь, заохотивши їх до наукової роботи.

У 1980 році Андрія Степановича Головацького обрано завідувачем кафедри анатомії людини, оперативної хірургії та гістології медичного факультету. У 1989 році Андрій Степанович в Університеті дружби народів (Москва) успішно захистив докторську дисертацію з імунморфології під керівництвом академіка Михайла Романовича Сапіна і професора Ніни Олексіївни Юріної на тему «Системний аналіз морфофункціональних особливостей лімфатичних вузлів, лімфоцитів лімфи і крові у нормі й при дії антигенів», а у 1990 році йому присвоєно науковий ступінь доктора медичних наук і в 1991 році – наукове звання професора.

Професор А. С. Головацький – знаний науковець, досвідчений педагог, активно займається науковою, педагогічною, навчально-методичною та громадською роботою.

Андрій Степанович Головацький створив наукову школу, в колі наукових інтересів якої – дослідження морфофункціональних особливостей будови лімфоїдних органів і судинного русла в нормі при патології та впливі на організм антигенів і фізичних факторів. Поглиблено вивчаються також особливості розвитку судинного русла та внутрішніх органів людини в онтогенезі. При кафедрі відкрито аспірантуру, де активно готуються науково-педагогічні кадри вищої кваліфікації. Під керівництвом Андрія Степановича успішно захистили кандидатські дисертації дванадцять його учнів, у тому числі й п'ять аспірантів:

1) аспірант Палапа В.Й. «Цитоархітектоніка лімфоїдних структур слизової оболонки шлунка людини в постнатальному онтогенезі» (1994);

2) аспірант Добрянська Е.С. «Вікові особливості мікроциркуляторного русла тимуса в пре- і постнатальному онтогенезі» (1998);

3) асистент Вайнагій О.М. «Структурні зміни в лімфатичних вузлах під дією низькоінтенсивного червоного лазерного випромінювання» (1999);

4) асистент Кочмарь М.Ю. «Розвиток та становлення топографії нижньої порожнистої вени в пренатальному онтогенезі людини» (1999);

5) асистент Росола Т.Ф. «Розвиток і становлення топографії непарної і напівнепарної вен у пренатальному періоді онтогенезу людини» (1999);

6) асистент Гецько О.І. «Розвиток та становлення топографії легневих вен у пренатальному періоді онтогенезу людини» (2000);

7) асистент Мігляр В.Г. «Розвиток і становлення топографії дванадцятипалої кишки людини в ранньому періоді онтогенезу» (2000);

8) асистент Калинюк І.Г. «Морфологічні зміни в лімфоїдних структурах шлунка в динаміці постнатального онтогенезу в нормі та при антигенній стимуляції» (2006);

9) аспірант Пірус Є.Ф. «Морфологічні зміни передміхурової залози людини в динаміці постнатального онтогенезу» (2006);

10) асистент Гербут А.О. «Морфологічні зміни лімфоїдних структур селезінки в постнатальному онтогенезі в нормі та при антигенній стимуляції» (2007);

11) аспірант Маляр В.В. «Особливості лімфоїдної системи матки та її ділянкових лімфатичних вузлів у вагітних щурів у нормі та при антигенній стимуляції» (2010);

12) аспірант Мошкола В.В. «Структурна організація лімфоїдних утворень щитоподібної залози та її ділянкових лімфатичних вузлів у постнатальному онтогенезі в нормі та при антигенній стимуляції» (2011).

Упродовж 12 років Андрій Степанович входив до складу спеціалізованої вченої ради Д 58.601.01 із захисту докторських та кандидатських дисертацій при Тернопільському державному медичному університеті імені Івана Горбачевського, був членом спеціалізованої вченої ради Д 35.600.03 при Львівському національному медичному університеті імені Данила Галицького, а тепер є членом спеціалізованої вченої ради Д 20.601.02 в Івано-Франківському національному медичному університеті.

Професор Андрій Степанович Головацький опублікував понад 230 наукових праць, є автором 3 патентів України, 14 раціоналізаторських пропозицій, 12 навчально-методичних посібників. Видав 8 підручників, один з яких перекладено англійською мовою, зокрема Андрій Степанович є автором унікального підручника «Анатомія людини» у трьох томах, який рекомендовано МОН і МОЗ України як єдиний національний підручник для студентів вищих медичних навчальних закладів IV рівня акредитації. Вже вийшло 5 видань цього підручника, що користується великим попитом серед студентів України та викладачів.

Професор А.С. Головацький є головою редколегії фахового збірника наукових праць «Науковий вісник Ужгородського національного університету», серія «Медицина», членом редакційної ради фахових наукових журналів «Вісник морфології» і «Клінічна анатомія та оперативна хірургія».

Портрет ученого не буде повним, коли не згадати про громадську роботу ювіляра. Андрій Степанович входить до складу президії Наукового товариства анатомів, гістологів, ембріологів і топографоанатомів України, є головою Закарпатського обласного осередку цього товариства. Довгі роки був головою профкому медичного факультету і членом профкому Ужгородського національного університету. Як ціновувач українського фольклору, зокрема української пісні, вже 48 років співає в самодіяльній народній чоловічій капелі «Боян» Ужгородського національного університету.

За досягнення в науковій та педагогічній роботі в 1996 році професора Андрія Головацького обрано академіком Української академії наук, а у 2005 році Вчена рада Ужгородського національного університету присвоїла почесне звання заслуженого професора Ужгородського університету. У 2006 році Президент України нагородив Андрія Степановича почесним званням Заслужений працівник освіти України.

Особистості Андрія Степановича Головацького характерна наполегливість, професіоналізм, уміння працювати зі студентами, аспірантами, колегами, зразкова виконавча дисципліна і тактовність. Талановитий науковець, керівник, педагог Андрій Степанович є однією з непересічних особистостей, яка закладає фундамент медичних знань майбутніх лікарів, виводить молодь на інтелектуальні горизонти, формує внутрішню потребу до знань та виховує у них почуття патріотизму і власної самодостатності.

Андрій Степанович має великий науковий і життєвий досвід, яким залюбки ділиться з молодими колегами кафедри. Професор А.С. Головацький має багато учнів і послідовників, які трудяться не тільки на освітянській ниві, але й у практичній медицині.

Професор А.С. Головацький — талановитий керівник, чудовий організатор, доброзичливий та уважний до колег, працівників кафедри й факультету, готовий прийти на допомогу кожному, хто звернеться до нього, своєю влучною порадою завжди підтримає і спрямує думки в потрібному напрямку.

Колеги щиро шанують професора Андрія Степановича Головацького за його наукові здобутки, професійну ерудицію, людяність і тактовність, плідну працю на медичній освітянській ниві Закарпаття.

Колектив кафедри анатомії людини та гістології медичного факультету Ужгородського національного університету щиро і радо вшановують ювіляра й зичать йому многії і благії літа.

Нехай ювілей принесе золоті ужинки!

*Вдячні учні шанованого Вчителя,
кандидати медичних наук, доценти*

**Ольга Вайнагій,
Михайло Кочмарь,
Тетяна Росола,
Олександр Гецко,
Алла Гербут**

Андрію Степановичу ГОЛОВАЦЬКОМУ
на пошану з нагоди ювілею
від редакції газети «Погляд»

*Наш друг, професор Головацький,
Зустрів маститий ювілей!
Бажаємо Вам жити хвацько,
Немов той парубок Еней!*

*Хай Вам кує Карпат зозуля
Ще літ і літ на майбуття.
Хай не бере ворожа куля
Ї не тисне Вам життя взуття.*

*Здобутками щодня іскриться
Робота. Відпочинок - теж!
Хай Вам веселе завжди сниться,
У долі буде все кортеж!*

*Щоб не потрібен був медогляд.
Щоб радість мали і любов.
Так нині Вас вітає «Погляд»
Ї вітати радий буде знов!*